

Streszczenie

Przedstawiona praca obejmuje tematykę wprowadzenia postępowania profilaktycznego wad postawy u dzieci uczęszczających do najmłodszych klas szkolnych (I–IV). Celem badań było określenie wpływu stosowania aktywizujących zabiegów profilaktycznych i leczniczych na wybrane parametry postawy ciała oraz dokonanie oceny ich skuteczności.

Badaniem diagnostycznym objęto 6 899 dzieci (3 468 dziewcząt i 3 431 chłopców) w wieku od 7 do 11 lat, które uczestniczyły w projekcie: „Poznań stawia na zdrowie – profilaktyka wad postawy wśród dzieci uczęszczających do klas I–IV w Poznaniu”. Dobór grup przeprowadzono w sposób losowy obejmując 68 szkół podstawowych w Poznaniu w latach 2010-2011. Ocenę postawy ciała dzieci dokonano w dwóch terminach badań – pierwszy dotyczył pomiaru diagnostycznego, drugi po wprowadzeniu dziesięciomiesięcznej terapii profilaktyczno – leczniczej pomiaru porównawczego.

W celu weryfikacji skuteczności terapii dokonano podziału grup badawczych na dwie podgrupy: o charakterze profilaktyczno - grupowym oraz leczniczo - indywidualnym. Klasyfikację tę przeprowadzono analizując kąt rotacji tułowia KRT (ATR, *the angle of trunk rotation*) prowadząc jego pomiar z wykorzystaniem skoliometru Bunnell'a. Dzieci, u których KRT mieścił się w przedziale $0-3^{\circ}$ uczęszczały na zajęcia o charakterze grupowym, natomiast wartości tego parametru większe lub równe 4° stanowiły podstawę do skierowania na zajęcia o charakterze instruktazu indywidualnego.

W pracy przedstawiony został model ćwiczeń profilaktycznych i leczniczych ukierunkowany na zaistniałe wady postawy i jednostki chorobowe u dzieci, zarówno w systemie indywidualnym, jak i grupowym na zajęciach gimnastycznych i basenowych.

Ponadto po zastosowaniu terapii przeanalizowano zmiany dotyczące wskaźników somatycznych takich jak: wysokość i masa ciała, wskaźnik BMI, geometria łopatek w warunkach przyżyciowych, ogólna ruchomość kręgosłupa i stawów biodrowych (wyrażona w teście "palce – podłoga") oraz symetria obciążenia kończyn dolnych (test "dwóch wag").

W dalszej części pracy omówiono zmiany zaistniałe po wprowadzeniu zabiegów profilaktycznych i leczniczych w zakresie kąta rotacji tułowia w trójpoziomowej ocenie u dziewcząt i chłopców w poszczególnych grupach wiekowych. Dokonano oceny współzależności pomiarowej pomiędzy analizowanymi cechami oraz wpływu występowania dymorfizmu płciowego według

wskaźnika Mollisona na przykładzie wybranych parametrów postawy ciała dzieci.

Wyniki badań potwierdzają skuteczność stosowania terapii profilaktyczno – leczniczej. Na szczególną uwagę zasługują wyraźnie zmniejszające się wartości kąta rotacji tułowia czy wskaźnika symetryczności.

Całość rozprawy doktorskiej zamyka dział zestawienia najważniejszych wniosków i podsumowania. Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono:

1. Zastosowanie zabiegów profilaktycznych i leczniczych w projekcie ma istotny wpływ na poprawę wybranych parametrów opisujących postawę ciała.
2. W badanym okresie posturogenezy gibkość ciała jest zależna od płci badanych.
3. Krótki okres prowadzenia działań profilaktyczno–leczniczych nie pozwolił na odnotowanie znaczących zmian w obrębie kształtowania się postawy ciała dzieci w wieku 7 – 11 lat, jednak wykazał tendencje oraz kierunek postępujących przemian.
4. Progresja i regresja zmian wybranych parametrów postawy ciała zależna jest od wieku i płci.
5. Częstość występowania $KRT \geq 7$ jest zależna od wieku i płci.
6. Zarówno u dziewcząt jak i u chłopców w wieku od 7 – 11 lat dominuje rotacja prawostronna kręgosłupa.
7. Występują różnice płciowe w odstawianiu łopatek w badanym okresie posturogenezy.